

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
UNIVERSITETI I TIRANËS
FAKULTETI I HISTORISË DHE I FILOLOGJISË
DEPARTAMENTI I GJEOGRAFISË

Programi: **Bachelor**

Drejtimi: **Gjeografi**

Lënda: EKOLOGJI HUMANE

<i>Pedagogu:</i>	Prof. Dr. Merita DOLLMA
<i>Ngarkesa:</i>	4 ETCS (14 jave, 2 leksione dhe 1 seminar në javë)
<i>Lloji i lëndës:</i>	Lëndë me zgjedhje
<i>Programi i studimit:</i>	Bachelor, gjeografi
<i>Viti/semestri:</i>	II/II

Përshkrimi: Ekologjia humane është një disiplinë akademike ndërdisiplinare që studion lidhjet dhe marrëdhëniet njeri-mjedis. Duke studiuar se si njerëzit dhe shoqëritë humane ndërveprojnë me natyrën dhe mjedisin e tyre, Ekologjia humane synon të pajisë studentët me njohuri shkencore për ekologjinë, biodiversitetin, ekosistemet si dhe të shpjegojë rolin e njeriut në transformimin e mjedisit, si dhe përgjegjësinë e njeriut për përmirësimin e tij. Ekologjia humane e trajton njeriun si pjesë të ekosistemit dhe shpjegon ndikimin e tij më të madh në ndryshimin e ekosistemit në raport me speciet e tjera. Kjo lëndë plotëson dijet e studentëve me njohuri shkencore rreth marrëdhënieve të njeriut dhe mjediseve të tij natyrore, sociale dhe atyre të ndërtuara si dhe kontribuon në edukimin e tyre me përgjegjësi qytetare për ruajtjen dhe mbrojtjen e natyrës.

Temat e leksioneve:

1. Leksion prezantues mbi objektin e studimit të Ekologjisë humane, rëndësinë dhe rolin aplikativ të saj. Koncepte bazë të ekologjisë humane, nivelet e organizimit ekologjik.
2. Ekosistemet dhe rrjedhja e energjisë (energy floë). Ekosistemet humane. Cikli ekologjik human, elementët përbërës dhe fazat e ciklit ekologjik human.
3. Rajonizimi ekologjik, ekorajonet, struktura dhe roli i njeriut në rajonizimin ekologjik.

4. Fazat e zhvillimit kulturor human dhe ndikimi në mjedis sipas fazave.
5. Gjurma ekologjike, gjurma e ujit, gjurma e karbonit.
6. Biokapaciteti, vendet debitore dhe kreditore, shpërndarja e tyre në botë dhe ndryshimi i hartës në vite.
7. Ndikimi i njeriut në botën bimore, dëmtimin e habitateve dhe ndryshimin e diversitetit genetik të specieve.
8. Ndikimi i njeriut mbi tokat, ndryshimet strukturore, ndryshimet kimike dhe ndryshimi i përdorimit të tokës.
9. Ndikimi i njeriut në ekosistemet e ujërave të ëmbla dhe të kripura. Raste studimi nga bota dhe Shqipëria.
10. Ekosistemet malore dhe ndikimi i njeriut në dëmtimin e tyre në botë. Rast studimi nga Shqipëria, ekosistemet malore të Pukës.
11. Ekosistemet bregdetare dhe ndikimi i njeriut në dëmtimin e tyre në botë. Raste studimi nga Shqipëria, tokat e lagëta (laguna e Karanastasë, Nartës, etj.)
12. Ekosistemet urbane, roli i njeriut në formimin dhe dëmtimin e tyre. Raste studimi pozitive dhe negative nga bota dhe vendi.
13. Zonat e mbrojtura si alternativë për të mbrojtur biodiversitetin.
14. Mbikonsumni dhe kolapsi ekologjik.

Forma e kontrollit dhe vlerësimit

- Detyrim frekuentimi në:	70% të seminareve
- Angazhimi në seminare:	10% e notës
- Testi I: në javën e 6-të	10% e notës
- Testi II: në javën e 10-të	10% e notës
- Detyra e kursit ose ese: rreth 5 faqe format A4, TNR, 12, hapësira 1):	30% e notës
- Kontrolli përfundimtar: provim me shkrim	40% e notës
- Gjithsej:	100%

Literaturë e detyrueshme për studentët:

- Dollma M., *Ekologjia humane*, Marin Barleti, Tiranë 2013.

- Marten G. G., Human Ecology, Basic Concepts for Sustainable Development, [Earthscan Publications](#), 2001.

Literaturë plotësuese:

1. Kaplan S., Kaplan R., *Human scape: Environments for people*, University of Michigan, 2005.
3. Steiner F., *Human ecology: Following nature's Lead*, Washington D.C., Island Press.2000.
4. Bryant J. Peter, Biodiversity and conservation, School of Biological Sciences, University of California, Irvine, 2003.
5. Friedman Friedman, Hot, flat and croëded, [Farrar, Straus and Giroux](#), 2008.